

*Деякі аспекти зміцнення енергетичної
безпеки України та підвищення
ефективності використання енергії*

*Денисенко Артур,
Координатор енергетичної програми
Національного екологічного центру України*

*Науково-практична конференція
«Основні засади, завдання та механізми реалізації політики
енергетичної безпеки»*

Національний інститут стратегічних досліджень

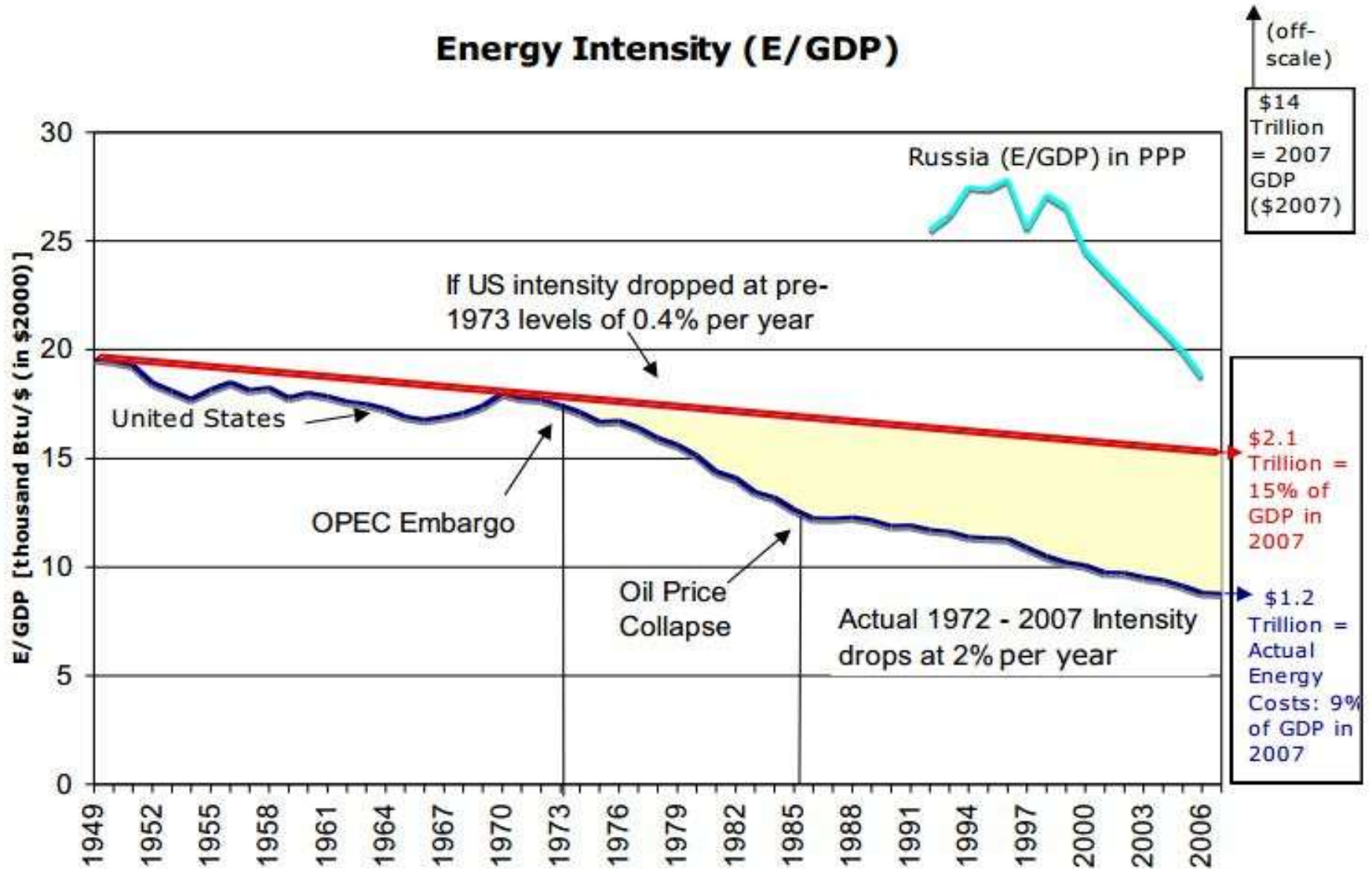
23.12.2014

-
- Українська енергетична криза в певному розумінні не є унікальним явищем у історії енергетичних криз.
  - Припинення постачання енергоресурсів та зростання їх вартості спричинили радикальне підвищення ефективності використання енергії розвинутими країнами світу

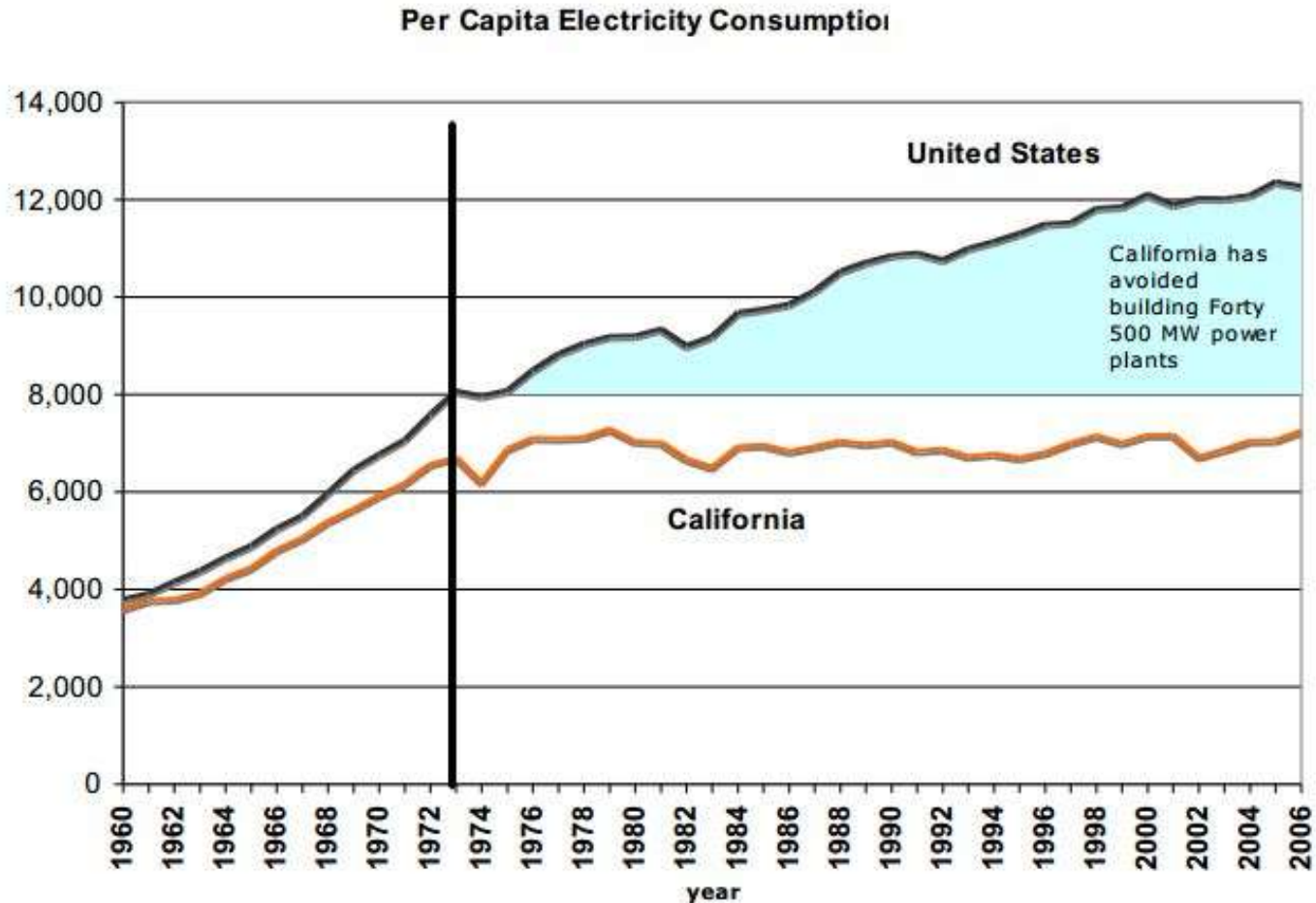
Перші нафтові кризи

- 17 жовтня 1973 р.- перша нафтова криза та ембарго на постачання нафти з країн Перської затоки до США та країн Західної Європи
- Ціни на нафту зросли в 4 рази
- Вперше постало питання енергетичної безпеки та безпеки постачання енергоресурсів

Досвід США

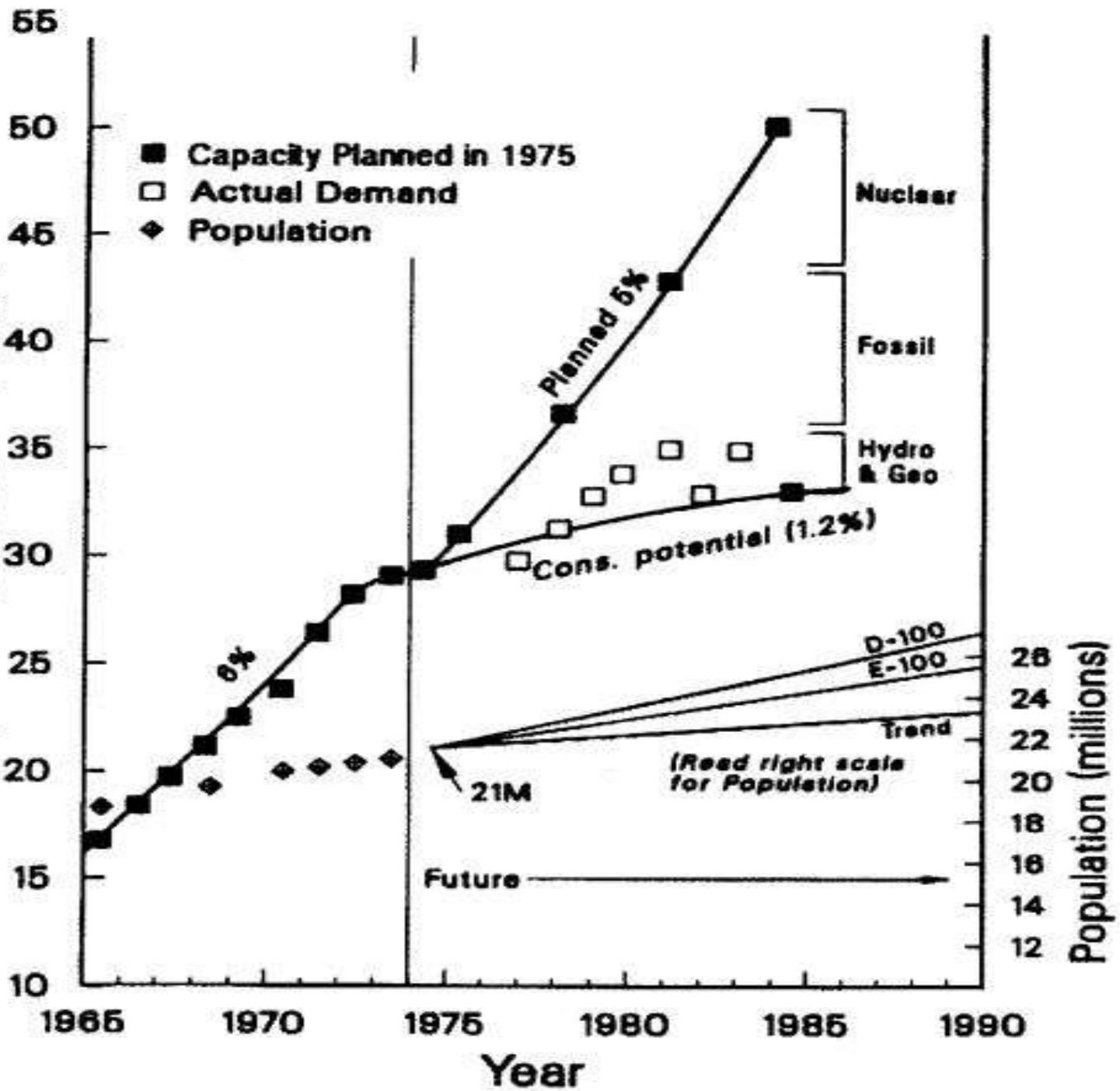
Досвід США

FIGURE 2. U.S. and California percapita electrical energy consumption (kWh/person-year) versus time (1960-2008). Note that California consumption uses 40% less electricity than the U.S.

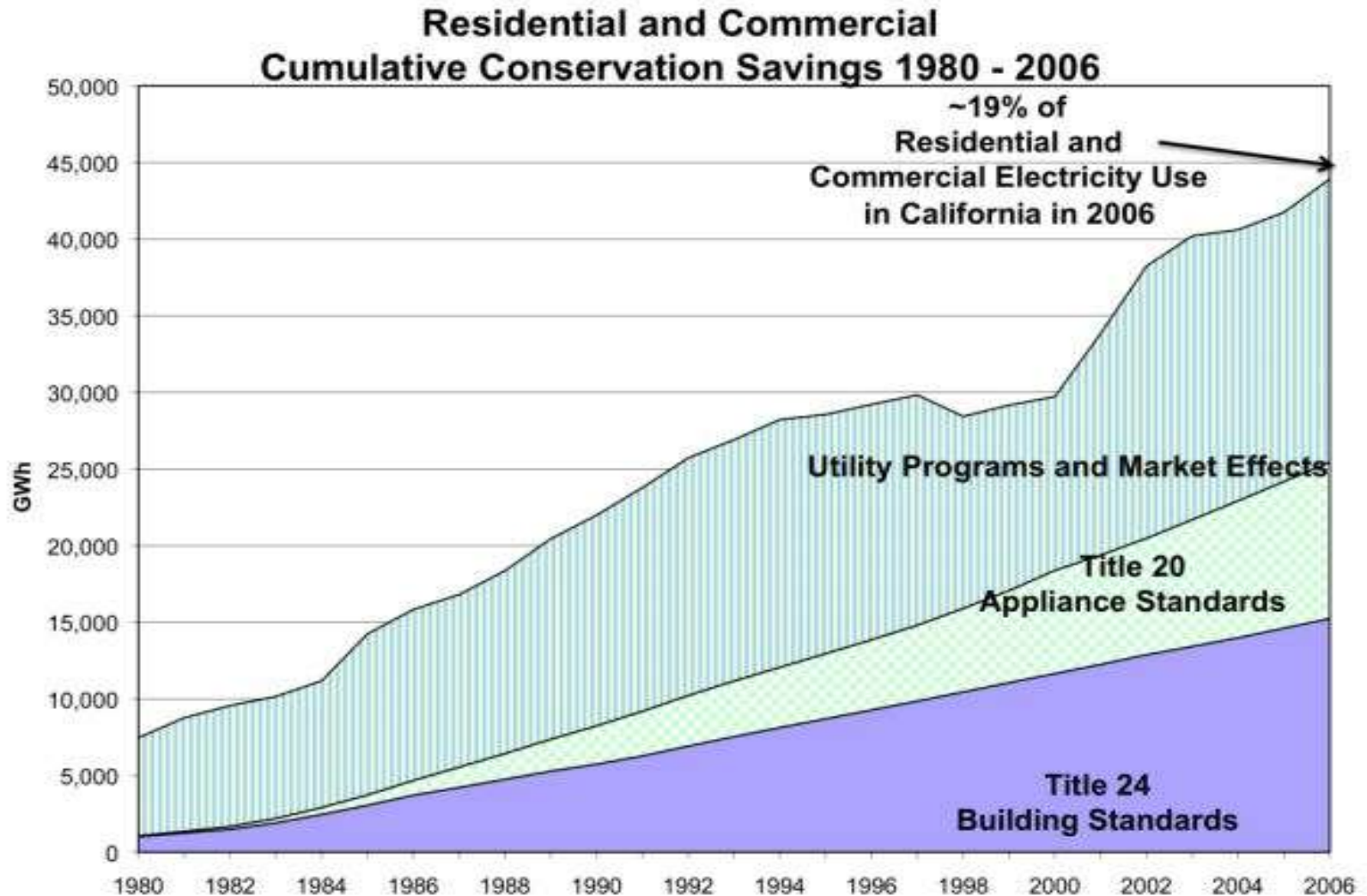
California Peak Power (GW)

[1 GW = 1000 MW = 1 "Plant"]

Завдяки чому вдалось досягти таких результатів?

Source: Art Rosenfeld, California Energy Commission

Чому навчило нафтове ембарго США?

- З 1973 року енергоемність знижується на 2% щороку
- Протягом 1977-85, ВВП США виріс на 27%
- Споживання нафти впало на 17%
- Імпорт нафти впав на 50 %
- Імпорт з країн Перської затоки впав на 87%
- За 8 років споживання нафти на \$1 ВВП знизилося на 35 %
- Достатньо для витіснення всього імпорту з Перської затоки кожні два з половиною роки

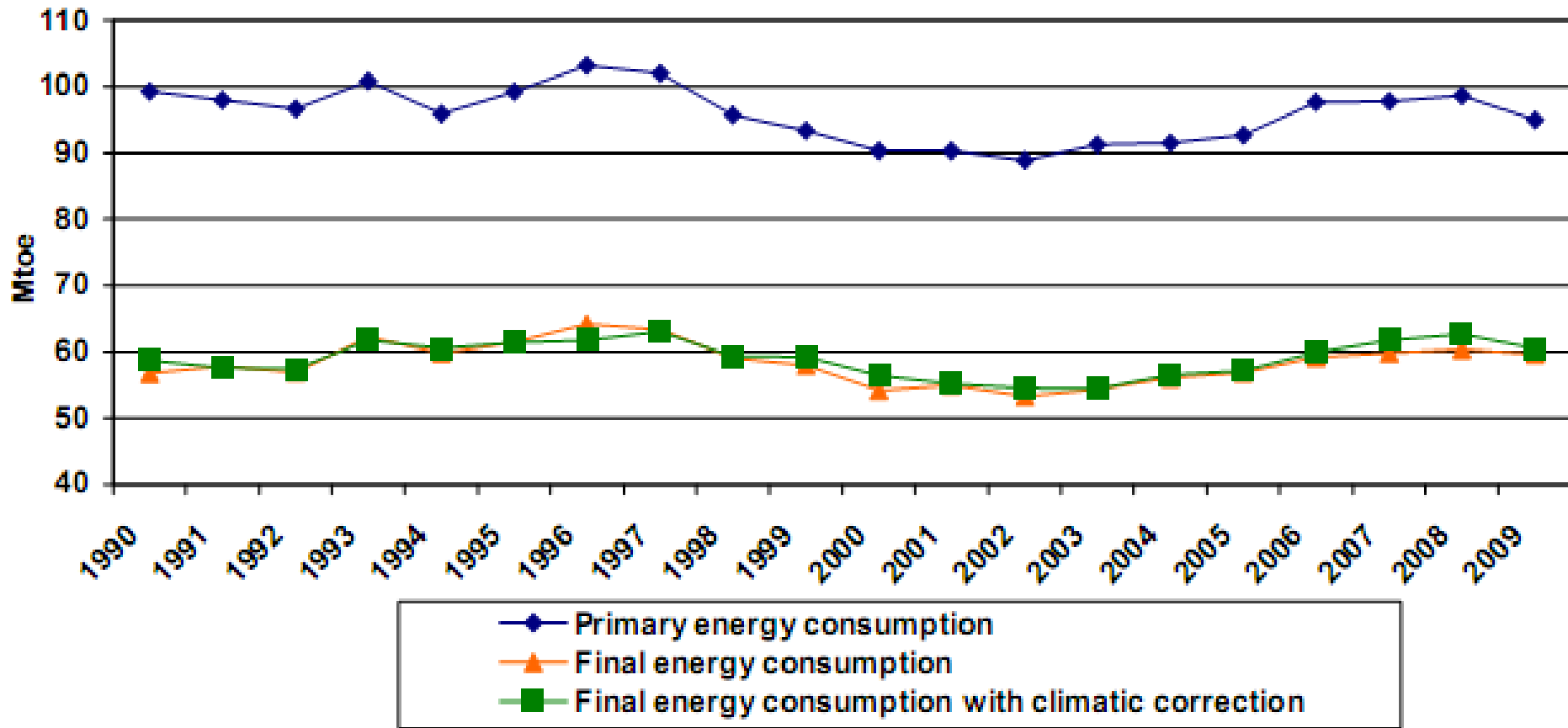
**Чи є більш релевантні для
України приклади
ефективної енергетичної
політики?**

Польща

- За 19 років, з 1990 по 2009, ВВП Польщі збільшився більш ніж вдвічі (з \$160 млрд. до приблизно 330 млрд., в цінах 2000 р.)
- Щорічне зростання за період – 3,8%
- **Первинне споживання енергії знизилось приблизно на 5%**

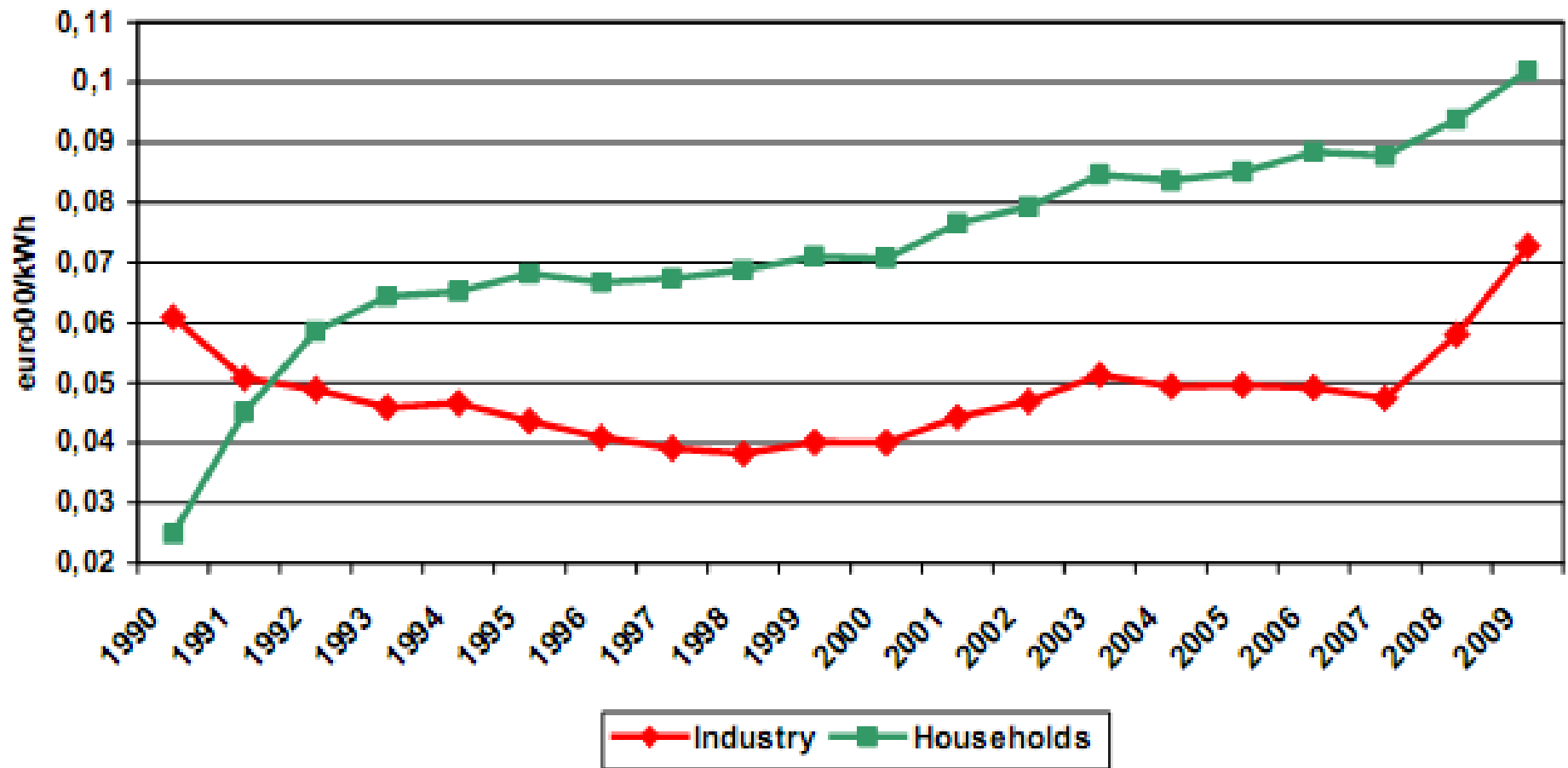
Загальне споживання енергії знизилось на 5%

Figure 3. Primary and final energy consumption

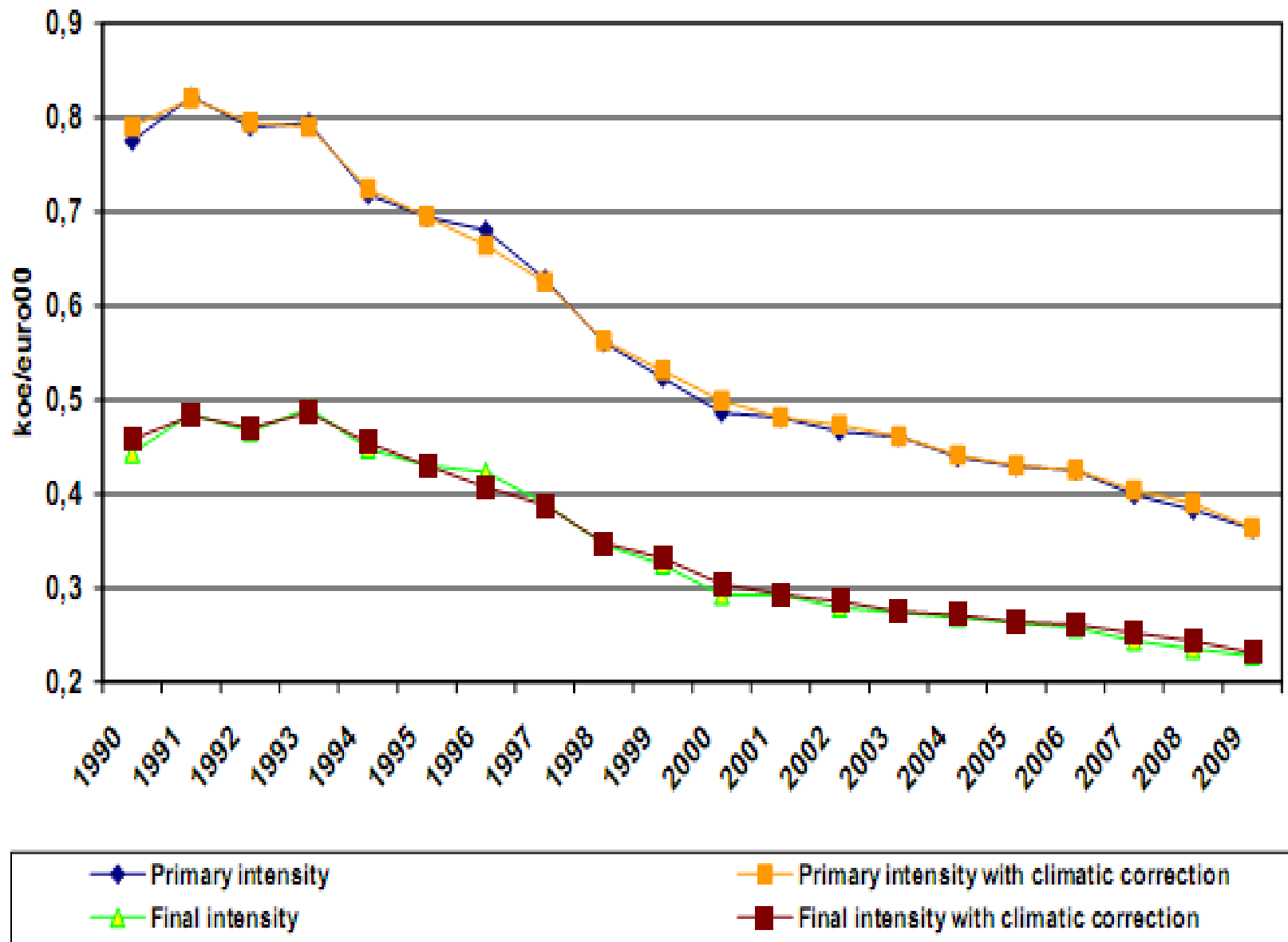

Динаміка змін цін на електроенергію для домогосподарств та промисловості

Figure 7. Changes of electricity prices for households and industry

Динаміка змін енергоємності РП

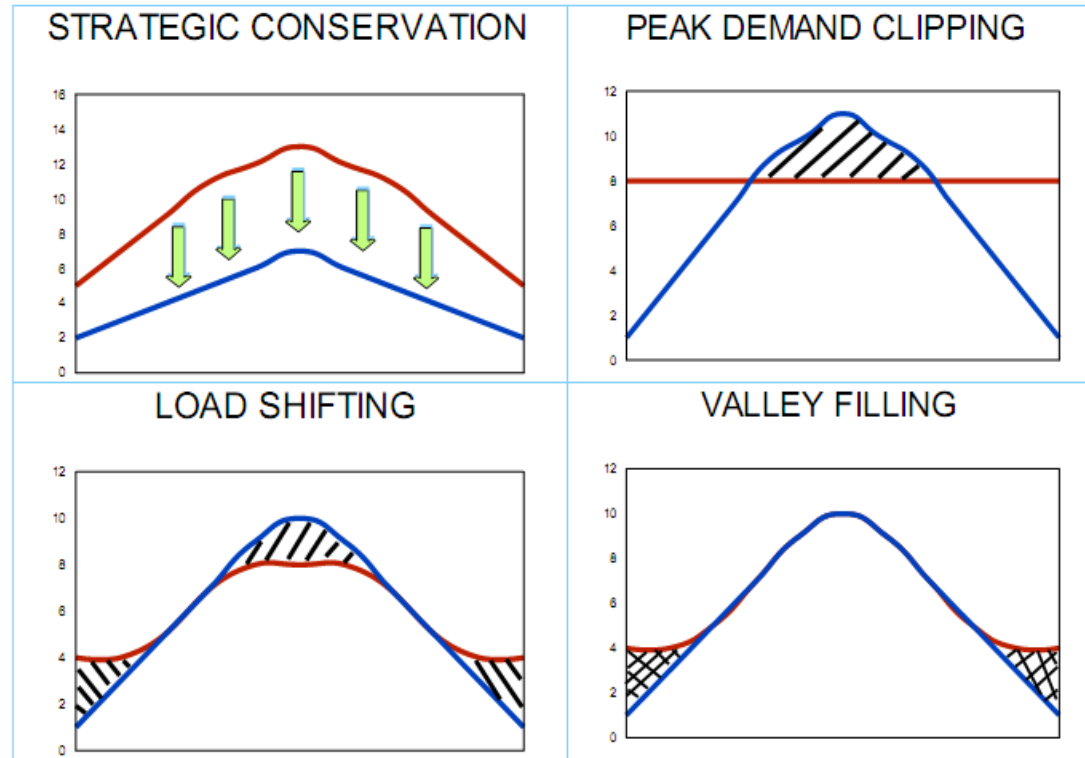

Проблеми пікових навантажень та віяних відключень

Meeting Utility EE Objectives Through Utility DSM

Results

- **Thailand** (1993-2000) invested **US\$60 million** and saved **566 MW**; **3,140 GWh/yr**
- **Brazil** (2000-04) invested **\$200 million** which saved **500 MW**; **1,500 GWh/yr**
- **Uganda** (2006-08) distributed **800,000 CFLs** at a cost of **\$1.3 million** and saved **30 MW**.

**Чому навчили газові
кризи Україну?**

-
- Парадокс 1. Пріоритети
  - Парадокс 2. Гроші (донори, субсидії)

Що робити?

Облік та регулювання

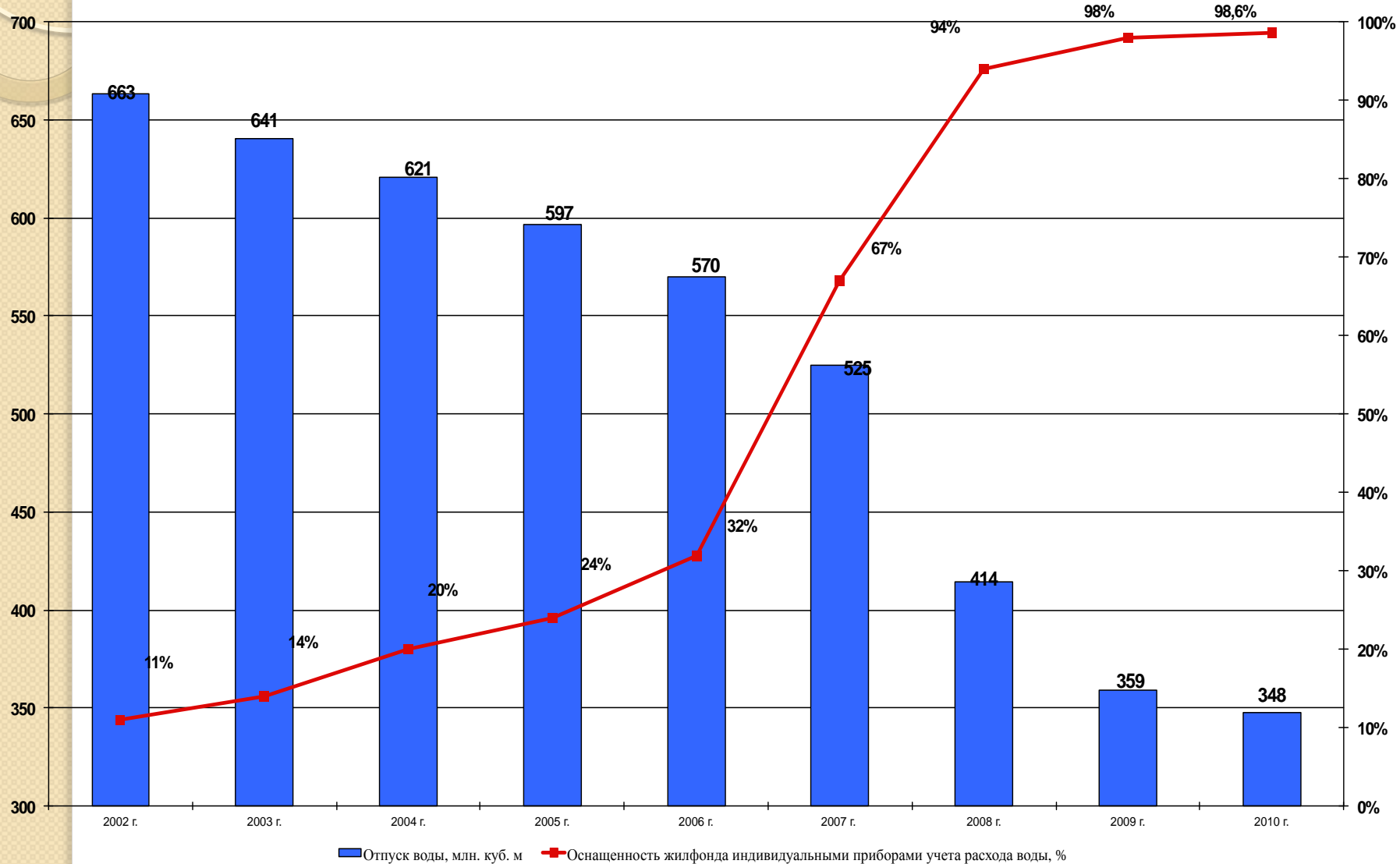
- Запровадження 100% обліку споживання теплової енергії та газу (за розрахунками Нацкомпослуг станом на 2012 рік, вартість 100% обліку теплової енергії, холодної та гарячої води – 5,6 млрд. грн)
- Встановлення ІТП в житловому секторі (вартість 20 млрд. грн.). Окупність в бюджетних установах – менше 5 років.
- Запровадження відділів енергоменеджменту у всіх ОМС

Когенерація

- Не дивлячись на наявність профільного закону запровадження когенерації не стало масовим явищем
- **Черкаси:** термін окупності коштів, витрачених на модернізацію, складає менше трьох років
- **Хмельницький:** 9 когенераційних установок потужністю 5 МВт. Собівартість е.е з них втричі нижча ніж у облэнерго. Економія коштів з початку 2010 року становить **4768,0 тис. грн.**, за весь період впровадження - **22723,9 тис. грн.** Всі установки включені в паралельну роботу з енергосистемою.
- В опалювальний період підприємство майже на 100 % забезпечує свої потреби власною електричною енергією. А влітку надлишкову електрику продає іншим комунальним підприємствам. Вартість теплової енергії, зменшилася на 4 %, а питома вага електрики у собівартості тарифу зменшилася з 10 до 3 відсотків.

Споживання води населенням і оснащенність житлового фонду індивідуальними приладами обліку води в 2002 – 2010 роках в Білорусі

Висновки

- На відміну від розвинених країн, де політика енергоефективності є елементом економічної та екологічної доцільності, для України це – питання виживання

Реалізація потенціалу енергоефективності, дозволить:

- Значно скоротити імпорт ПЕР;
- Покращити торговельний баланс;
- Підвищити енергетичну безпеку;
- Знизити навантаження на навколишнє природне середовище;
- Створити нові високотехнологічні робочі місця

Висновки

- **Найдешевша та найчистіша енергія це та яка не була спожита – негаватт**
- Співпраця з муніципалітетами та ОМС у секторі енергозбереження дозволяє відмовитись від дорогих та екологічно шкідливих проектів у традицій енергетиці
- В Україні накопичено як позитивний так і негативний досвід реалізації проектів з енергозбереження (Польща котли)
- На сьогодні в країні існують колосальні можливості з розвитку енергозбереження та енергоефективності

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Денисенко Артур

Координатор енергетичної програми
Національного екологічного центру України

arthur.denisenko@necu.org.ua

+380 44 353 78 41

*На те, щоб економити енергію потрібно в середньому
в 2-3 рази менше інвестицій ніж на виробництво
еквівалентної кількості енергії, а в найбільш
ефективних за витратами випадках енергозбереження - в 4-6 разів.*